

היום נלמד בעזרת ה':

פסחים דף נב

ביישוב לא עבידנא: רב ספרא היה גר במקום ששלוחי בית דין מגיעים לשם, ומודיעים מתי התקדש החודש. הוא רצה ללכת למקום ששלוחי בית דין לא מגיעים לשם, ולכן בני אותו מקום נוהגים בחגים שני ימים טובים מספק (שמא החודש הקודם היה חסר או מלא) – ולנהוג במדבר של אותו מקום ביום טוב השני (שאינו קודש לפי האמת) כיום חול.

רב נתן בר אסיא: חילל את יום טוב שני בכך שהלך יותר מאלפיים אמה ורב יוסף נידה אותו, ולא יכא דאמרי הילקה אותו מלקות. נידוי חמור יותר ממלקות, ולכן בארץ ישראל לא היו משמתים תלמיד חכם שסרח אלא מלקים אותו, משום כבוד התורה.

כיוצא בו: למדנו במשנה המוליך פירות שביעית מקום שכלו שם וחייבים בביעור - למקום שלא כלו: לדעת תנא קמא חייב לבער, וכן המוליך ממקום שלא כלו למקום שכלו: חייב לבער. רבי יהודה אומר: צא והבא לך אף אתה. הגמרא מבררת את דעתו של רבי יהודה הסובר לכאורה שלא צריך לבער.

רב **שישא:** מחלוקת תנא קמא ורבי יהודה במקרה שיצא ממקום שלא כלו אל מקום שלא כלו, ובמקומו החדש שמע שבמקום שיצא כלו – לדעת תנא קמא חייב לבער אפילו שאין כאן 'חומרי מקום שיצא משם' שהרי בשעה שיצא עדיין לא כלו. אבל לדעת רבי יהודה לא צריך לבער ואין כאן חשש מפני המחלוקת, כי אומר לבני המקום הראשון לכו ותקחו גם אתם מהפירות מהיכן שהם נמצאים במקום שהגיע אליו.

למסקנת הגמרא הופכים את הדעות. תנא קמא לקולא ולא צריך לבער, מכיון שאין כאן את חומרת המקום שיצא משם. ואילו רבי יהודה לחומרא שצריך לבער, מכיון שבני המקום הראשון אומרים לו לך תביא פירות מהיכן שלקחת – והרי כבר כלו שם.

אביי: המחלוקת במקרה שיצא ממקום שלא כלו אל מקום שכלו, וחזר חזרה למקומו שלא כלו שם הפירות – לדעת תנא קמא אינו חייב לבער שהרי במקום שיצא ובמקום שהגיע לא כלו. אבל לדעת רבי יהודה צריך לבער מכיון שהפירות הגיעו באמצע הדרך למקום שלא כלו.

(המשך בדף הבא ↓)

רב אשי: המחלוקת על שלושה מיני פירות שכבש אותם בכלי אחד (בחומץ וכדומה), והגיע זמן ביעורו של הפרי הראשון – נחלקו בדבר התנאים במסכת שביעית האם צריך לבער את כל הפירות מכיון שהגיע זמן הביעור של אחד מהם, או שלא שצריך לבער את שיגיע זמן ביעורו של אחרון הפירות, או שצריך לבער כל פרי כשמגיע זמנו בלבד. במחלוקת זו נחלקו תנא קמא ורבי יהודה במשנתנו. תנא קמא סובר המוליך פירות (שונים הכבושים יחדיו) ממקום שלא כלו למקום שכלו (כל הפירות הכבושים) - חייב לבער (אבל אם כלו מקצתן יכול להמשיך לאכול). רבי יהודה אומר צא והבא לך מן השדה (את אותו המין שכלה), כלומר צריך לבער כל מין כשיגיע זמן ביעורו.

רבינא: המחלוקת על תמרים שזמן ביעורן (בארץ יהודה) עד שיכלה הדקל האחרון שבצוער. לעץ דקל יש למטה שיצין (=קוצים סביב - העלים הקוצצים משנה לשנה) ולמעלה כיפין (=כפות תמרים). כשהרוח מנשבת היא משירה את התמרים והם נתפסים בין הכיפין ובין השיצין. נחלקו התנאים האם אוכלים עד שיגמרו התמרים לגמרי, או עד שיגמרו בין הכיפין ואפילו שנשארו בין השיצין, מכיון שהחיה אינה יכולה לאכול מבין הקוצים ונחשב שכלה לחיה מן השדה.

במחלוקת זו נחלקו תנא קמא ורבי יהודה. תנא קמא סובר עד שיכלו לגמרי (ולשון המנשה מתפרש כ"ל ברב אשי), ורבי יהודה סובר שכיון שאי אפשר לצאת ולהביא תמרים ממקום שראוי ליטול, כי נשארו רק בין הקוצים, נחשב הדבר שכלה הפרי.

שלוש ארצות לביעור: שלוש מקומות בארץ ישראל חלוקים לעניין ביעור פירות שביעית - יהודה, עבר הירדן, והגליל. שלמרות שכלו הפירות לחיה שבשדה במקום אחד אין המקומות האחרים חייבים בביעור, וכן אין המקומות שכלו בהם הפירות לחיה שבשדה יכולים לסמוך על המקומות שלא כלו בהם, אלא חייבים לבער.

ובכל אחת משלוש הארצות הנ"ל יש שלשה מקומות חלוקים בזמן כילוי הפירות, ובכל זאת לכל אחת מהם יש דין אחד לעניין זה. כלומר שלמרות שביהודה יש מקומות שהפירות נגמרים יותר מאוחר, אין אנו מחלקים את יהודה לשלשה מקומות, אלא ביהודה אוכלים פירות עד שיכלו מהמקום האחרון שביהודה, וכן הדין בעבר הירדן ובגליל.

דין זה נלמד מהפסוק "**וְלִבְהִמְתָּךְ וְלַחַיָּה אֲשֶׁר בְּאַרְצָךְ תִּהְיֶה כָּל תְּבוּאָתָהּ לְאֹכֵל**", שכל זמן שהחיה אוכלת את פירות השביעית מן השדה אתה יכול להאכיל פירות שביעית לבהמתך שבבית, אבם אם נגמרו הפירות לחיה שבשדה עליך לבער את הפירות שבבית. ואין חיה שבארץ יהודה מתרחקת ויוצאת לאכול את הפירות שבארץ הגליל, וכן להיפך, אבל באותה ארץ היא כן מתרחקת ממקום למקום לאכול שם. ולכן כל ארץ אינה חלוקה לשלשה מקומות, לפי שאף אם כלו הפירות במקום אחד הרי החיה הולכת למקום אחר, ואין זה נחשב שהם כלו לחיה שבשדה.

נחלקו התנאים האם פירות שביעית (= החייבים בביעור) שיצאו לחוץ לארץ מתבערים בכל מקום, או שעליו להחזירם לארץ ישראל ולבערם שם.

הר הבית סטיו כפול וכו': בהר הבית היו שתי שורות של איצטבאות סביב שעליהם היו יושבים אנשים (= 'סטיו לפנים מסטיו').

ר' אילעאי וכו': נאמר בתורה "**וְהִיְתָה שֶׁבֶת הָאָרֶץ לְכֶם לְאֹכְלָהּ...**", ומכך לומדים שפירות שמיטה ניתנו לאכילה ואסור להפסידם. רבי אילעאי קצץ דקל שהיו בו 'כפניות' (= תמרים קטנים) של שביעית שעדיין לא התבשלו, והוא קצצו כדי להשתמש בגזע.

הגמרא מקשה איך הוא עבר על האיסור הנ"ל? ואין לתרץ שהוא קצצו לפי שהתמרים הנ"ל לא נחשבים ל'פרי' כיון שממילא הם לא ראויים לאכילה ואין זה נחשב שהוא מפסיד פירות שביעית, שהרי רב נחמן אמר ש'מתחלי' (= קליפות הגדלות סביב התמרים בקטנותם) של ערלה אסורות בהנאה כמו פירות ערלה, לפי שהם שומרות על הפרי, וקליפות אלה נמצאות על הפרי כשהתמרים קטנים ובכל זאת הם נחשבות כשומרות של ה'פרי', א"כ מוכח שהתמרים בקטנותם נחשבים ל'פרי'!

תירוצו: ר' אילעאי סובר כרבנן שסמדר אינו נחשב ל'פרי' ואין בו איסור ערלה כיון שהוא עדיין לא נגמר, וכן הדין בכפניות.